

Actualități

Codul de Etică al Societății Europene de Matematică The Code of Ethics of the European Mathematical Society

Societatea Europeană de Matematică (European Mathematical Society, abr. EMS) a fost înființată, în anul 1991, cu scopul principal de a reprezenta comunitățile matematice europene în structurile administrative ale viitoarei comunități europene lărgite. Evident, prin asocierea societăților naționale, acest organism urmărește, în același timp, coagularea unui consens pentru educația și cercetarea matematică de pe continent. Pe parcursul dezvoltării ei, EMS a devenit și un propagator de cultură matematică prin publicații de înalt standard, prin proiecte cu finanțare europeană, prin congrese dedicate cercetării și educației matematice și chiar prin susținerea cauzei cercetării matematice la Comisia Europeană.

Un rol esențial în viața Societății Europene de Matematică îl joacă comitetele dedicate obiectivelor principale ale societății. Membrii acestora sunt aleși de către Comitetul Executiv, la propunerea membrilor individuali sau ai celor instituționali (societăți naționale).

Unul dintre comitetele cele mai active este cel de Etică, înființat în 2010, având două misiuni: una inițială – de a alcătui un cod de etică al cercetării și publicării de cercetare matematică și a doua – de a discuta cazurile de încălcare ale acestuia și de a face recomandări instituțiilor care îl încalcă sau care ai căror membri îl încalcă. Comitetul de Etică are 10 membri și este condus de profesorul Arne Jensen de la Universitatea Aalborg din Danemarca, un renumit specialist în fizica matematică cu îndelungată activitate de editor la reviste importante de matematică.

Timp de 2 ani, Comitetul s-a întrunit anual sau bianual, reușind să pună la punct un material cuprinzător, numit Code of Practice (Codul de Etică) condensat, ce definește conduita etică în cercetarea, publicarea și folosirea rezultatelor din domeniul matematicii.

Codul de Etică a fost aprobat de către Comitetul Executiv al EMS, în ședința din octombrie 2012, de la Helsinki și propus societăților naționale, editurilor ce publică matematică și revistelor spre adoptarea ținutei etice descrise. Până în prezent, majoritatea

societăților europene au luat act de documentul respectiv și multe edituri de prestigiu sau reviste de matematică au anunțat adoptarea lui. Societatea de Matematică din România l-a adoptat la Adunarea Generală din martie 2013. Codul (Code of Practice of the European Mathematical Society) poate fi consultat la adresa <http://www.euro-math-soc.eu/files/COP-approved.pdf>.

Iată, spicuind în traducere, după prezentarea făcută în Buletinul EMS de către președintele comitetului, Arne Jensen:

„Codul acoperă publicarea și diseminarea cercetării matematice. Direcțiile la care codul face referire sunt:

- responsabilitățile autorilor;
- responsabilitățile editurilor și editorilor;
- responsabilitățile referențelor;
- responsabilitățile utilizatorilor de date bibliometrice.

În ceea ce privește autorii, se consideră o bună practică ca aceștia să acorde credit complet și să citeze corect referințele ce privesc contribuția altora. În ultimii ani, plagiatul a atins cote alarmante în științele matematice. Plagiatul este, în totalitate, non-etic.

În ceea ce privește editorii, se consideră o bună practică de a fi prezentate standardele de comportament etic în editare și specificarea tuturor pașilor de urmat în investigarea și apoi în răspunsul la eventuale acuzații de rea conduită.

În ceea ce privește editorii, aceștia vor evita conflictele de interese, de exemplu, prin avantajarea propriilor lucrări sau ale studenților și colegilor. Dacă editorii constată că lucrări sau părți din lucrările de care au răspuns la editare sunt plagiate vor cere autorilor retragerea lor, iar dacă nu, vor publica ei înșiși o retractare.

Referenții vor evita, de asemenea, cu totul conflictul de interese. În situațiile ce par de acest tip vor discuta cu editorii oportunitatea activității lor și vor acționa numai cu acordul acestora. Referenții nu vor utiliza informații obținute din manuscrisele aflate la referat.

În ceea ce privește datele bibliometrice, utilizatorii vor fi atenți la proveniența acestora și le vor folosi cu mare atenție, prin înțelegerea relativității și uneori a lipsei de reprezentativitate a acestora. Autorii, editorii și editurile nu vor căuta să

influențeze artificial datele bibliometrice, factorii de impact și numărul de citări pe care le pot genera în activitatea lor.

În ceea ce privește procedurile prevăzute în Cod, Comitetul de Etică va lua în discuție cazurile individuale aduse în atenția sa. Odată ce Comitetul acceptă să considere un caz de conduită non-etică, va încerca să descopere faptele esențiale. Comitetul va încerca mai întâi să medieze orice astfel de caz, iar în situația unui insucces va stabili concluziile sale. Acestea vor fi comunicate președintelui EMS, care va decide procedura de urmat.

Comitetul de Etică speră, ca în timp, să îmbunătățească acest cod prin experiența ce o va dobândi.

Ultima ședință a Comisiei de Etică a avut loc la București, în perioada 27-29 septembrie 2013, organizată de Societatea de Matematică din România.

Radu Gologan
Președintele Societății de Științe Matematice din
România
Membru al Comisiei de Etică al EMS
rgolog@yahoo.com